

Uvod u NEPLAN

Lazar Šćekić
Univerzitet Crne Gore
Elektrotehnički fakultet

Šta je NEPLAN?

- NEPLAN je softverski alat razvijen za potrebe analize, planiranja i optimizacije elektroenergetskih sistema. Korišćen je od strane operatora prenosnih i distributivnih sistema širom svijeta.
- Studentska verzija NEPLAN-a je dostupna svima, a od funkcionalnosti uključuje: proračun tokova snaga, proračun kratkih spojeva, vremensku simulaciju elektroenergetskih sistema i harmonijsku analizu.

Instalacija studentske verzije

Preuzimanje instalacionog fajla

- Studentsku verziju NEPLAN-a je moguće preuzeti sa linka:
<https://www.neplan.ch/en-demo-request/>
- Nakon preuzimanja, instalacioni fajl je sačuvan pod imenom „NeplanApp”.

Instalacija

- Za pokretanje instalacionog fajla je neophodno biti povezan na internet.
- Proces instalacije je izuzetno jednostavan i ne zahtijeva specijalna podešavanja.
- Nakon instalacije, na Desktopu se pojavi prečica pod imenom „NEPLAN 360 Student“ koja se koristi za pokretanje studentske verzije.

Registracija

- Nakon prvog pokretanja NEPLAN-a, otvara se prozor koji zahtijeva unošenje kredencijala korisničkog naloga. Za kreiranje novog korisničkog naloga je potrebno kliknuti na dugme „Register”, nakon čega se otvara posebna forma koju je potrebno popuniti sopstvenim podacima.

Register

Student			
University*:	University of Montenegro, Faculty		
First name*:	Lazar	Last name*:	Scekic
Address*:	Dzordza Vasingtona bb		
Postal code*:	81000	City*:	Podgorica
Email*:	slazar@ucg.ac.me		
Phone private:			
Phone business:			
Enter the text you see below			
<input type="button" value="Refresh"/>			
<input type="button" value="Register"/>			

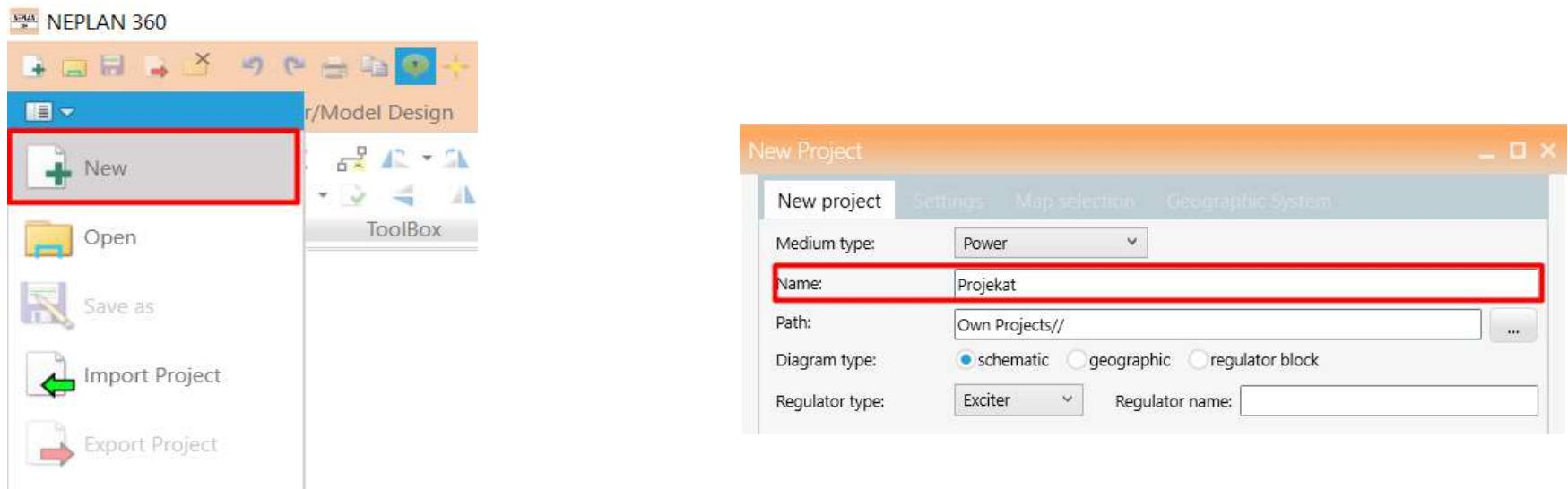
Registracija

- Nakon registracije, na unijetu mejl adresu stiže aktivacioni link koji traje 24 sata. Česta situacija je da se aktivacioni link nalazi u folderu „Spam”.
- Klikom na aktivacioni link se verifikuje unijeta mejl adresa, nakon čega na nju stiže mejl sa pristupnim kredencijalima koji uključuju korisničko ime i lozinku.
- Unošenjem pristupnih kredencijala i prihvatanjem uslova korišćenja se završava registracija, nakon čega se NEPLAN može koristiti bez ograničenja.

Korisnički interfejs

Kreiranje novog projekta

- Kreiranje novog projekta se vrši klikom na dugme „New”, nakon čega je u komandnom prozoru dovoljno unijeti ime projekta.

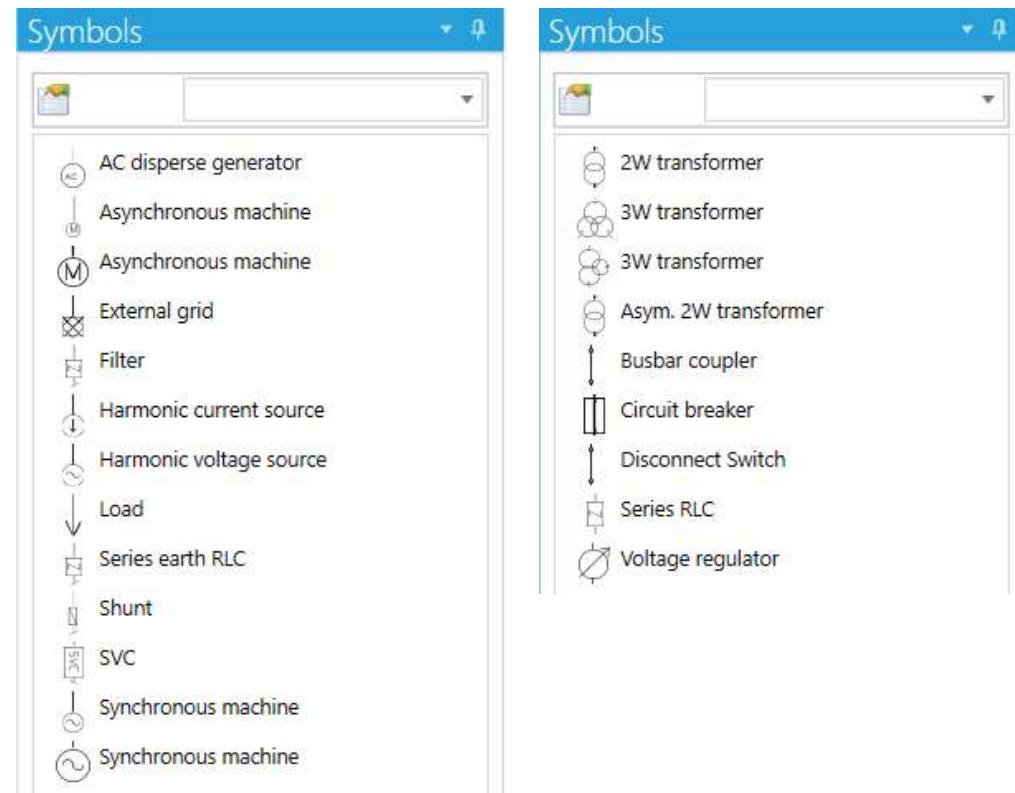
Elementi elektroenergetskog sistema

- Kako bi se prikazala lista dostupnih elemenata potrebno je uključiti opciju „Show or hide symbol selector list“.

Elementi elektroenergetskog sistema

- Elementi elektroenergetskog sistema su svrstani u nekoliko kategorija, pri čemu se najčešće koriste elementi sa jednim krajem („AC 1 ports“) i elementi sa više krajeva („AC 2-4 ports“).

Predloženi parametri dijagrama

- Vidljiva imena svih elemenata:
- Red veličine jedinica tipičan za prenosne sisteme:

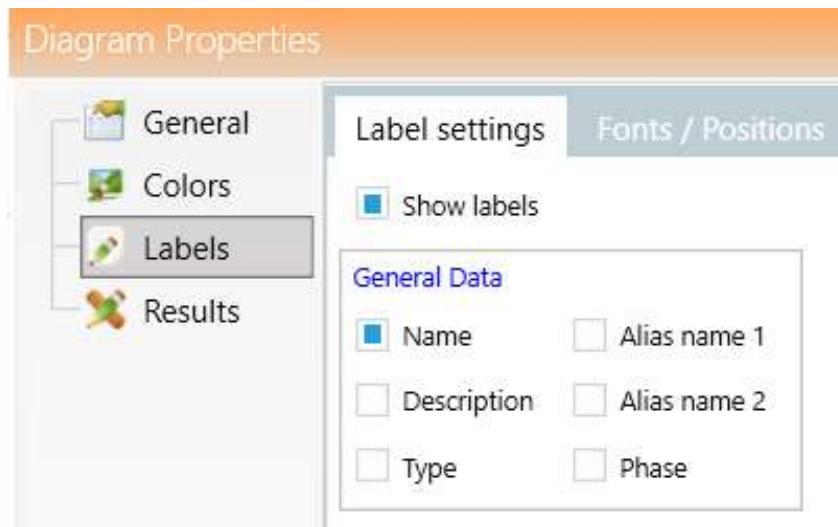

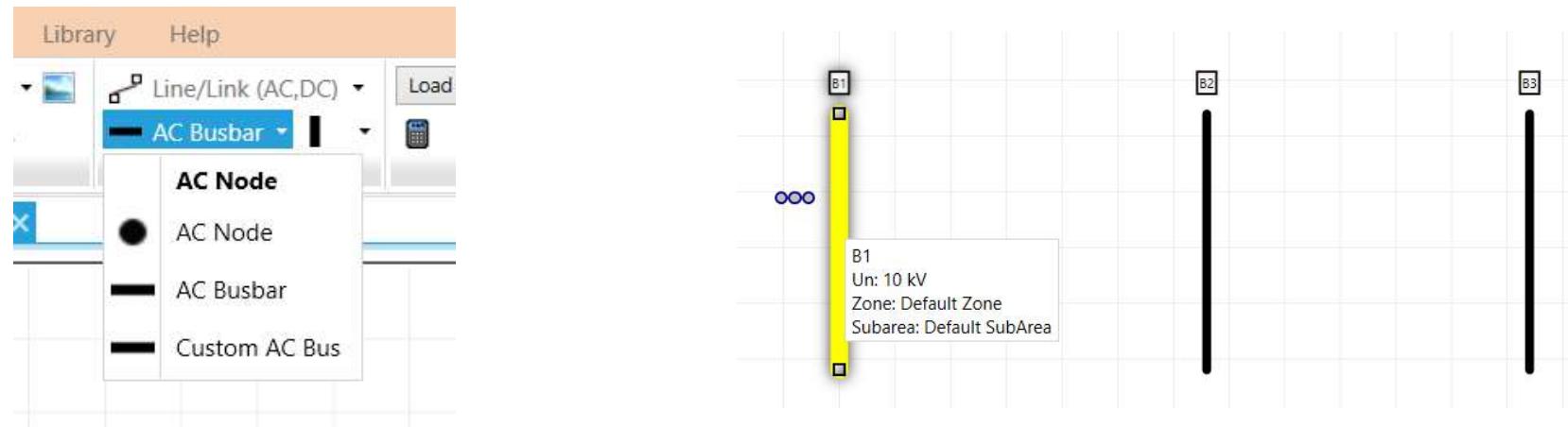
Diagram Properties

Result type:	Type	Name	Yes/No	Unit	Decimal Place
Node results	Node results	U	☐	kV	2
Port results (P,Q,Loading)	Node results	u	☐	%	3
Losses	Node results	Un	☐	kV	3
	Node results	UnRef	☐	kV	3
	Node results	DelUp	☐	%	2
	Node results	UReg	☐	%	2
	Node results	UAngle	☐	°	2
	Node results	PLossSensP	☐		3
	Node results	PLossSensQ	☐		3
	Node results	PGen	☐	MW	3
	Node results	PLoad	☐	MW	3
	Node results	QGen	☐	Mvar	3
	Node results	QLoad	☐	Mvar	3
	Node results	QShunt	☐	Mvar	3
	Node results	Distance	☐	km	3

Set default result labels for: HV Transmission Set Default Results

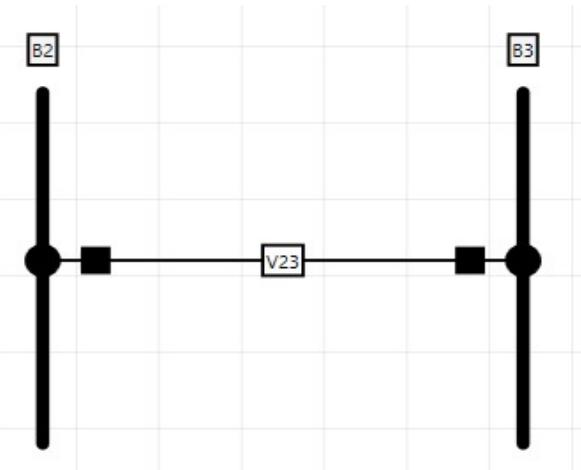
Sabirnice

- Sabirnice predstavljaju osnovni gradivni element blok dijagrama. Mada je moguće korišćenje oblika „AC Node“, zbog vidljivosti se savjetuje korišćenje oblika „AC Busbar“. Za sabirnice je dovoljno unijeti naziv i nominalni napon.

Povezivanje elemenata

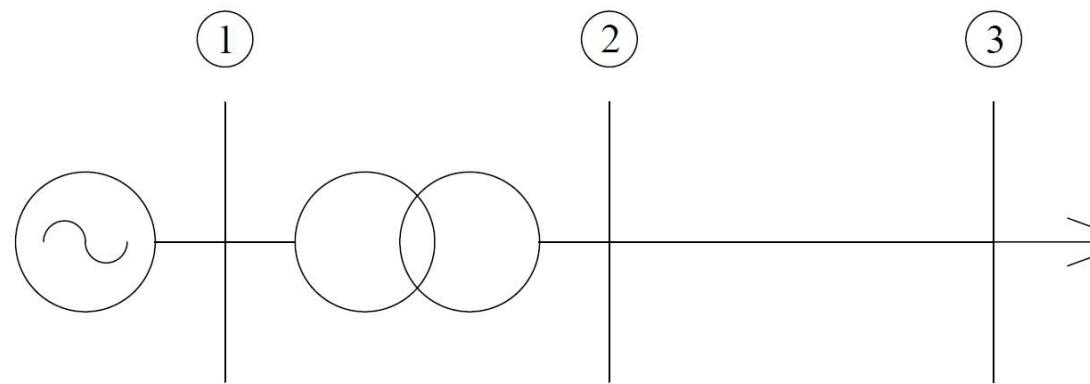
- Elementi se povezuju klikom na „Line/Link (AC/DC)“. Nakon povezivanja se kreira prekidač koji omogućava isključenje elementa.
- Klikom na isto dugme i povezivanjem dvije sabirnice istog naponskog nivoa se formira elektroenergetski vod.

Proračun tokova snaga

Zadatak

- Odrediti fazore napona u čvorovima sistema, tokove aktivnih i reaktivnih snaga po mrežnim elementima i ukupne gubitke aktivne i reaktivne snage u sistemu.

$$\begin{aligned} U_{ng} &= 15,75 \text{ kV} \\ S_{ng} &= 120 \text{ MVA} \\ x_{g\%} &= 120 \% \end{aligned}$$

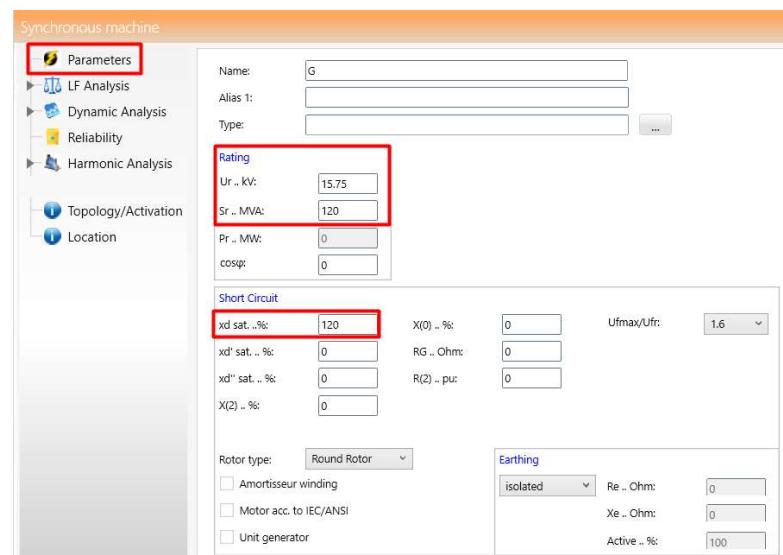
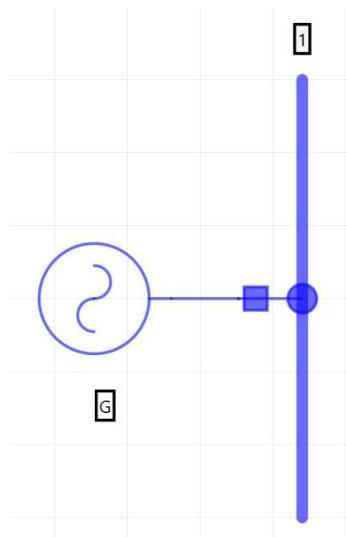
$$\begin{aligned} m_t &= 15,75/220 \text{ kV/kV} \\ S_{nt} &= 120 \text{ MVA} \\ u_{k\%} &= 10 \% \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} L_v &= 50 \text{ km} \\ r_v &= 0,1 \Omega/\text{km} \\ x_v &= 0,4 \Omega/\text{km} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} P_p &= 60 \text{ MW} \\ Q_p &= 30 \text{ MVAr} \end{aligned}$$

Sinhroni generator

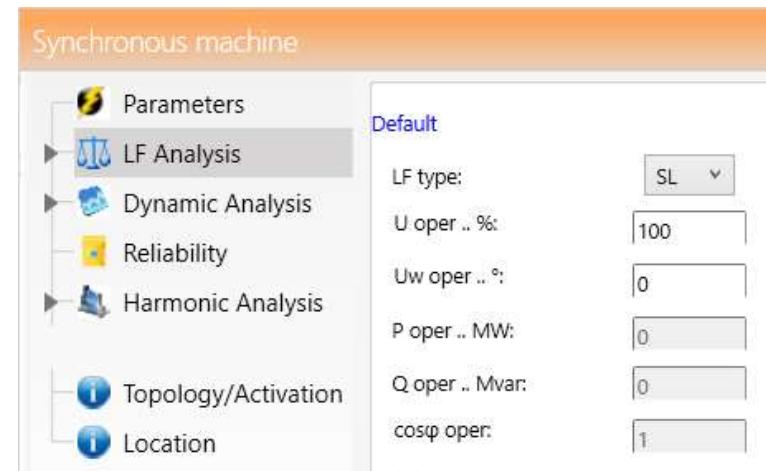
- U kartici „Parameters“ se unose naznačeni parametri sinhronog generatora uključujući naznačeni napon, naznačenu snagu i sinhronu reaktansu.

Sinhroni generator

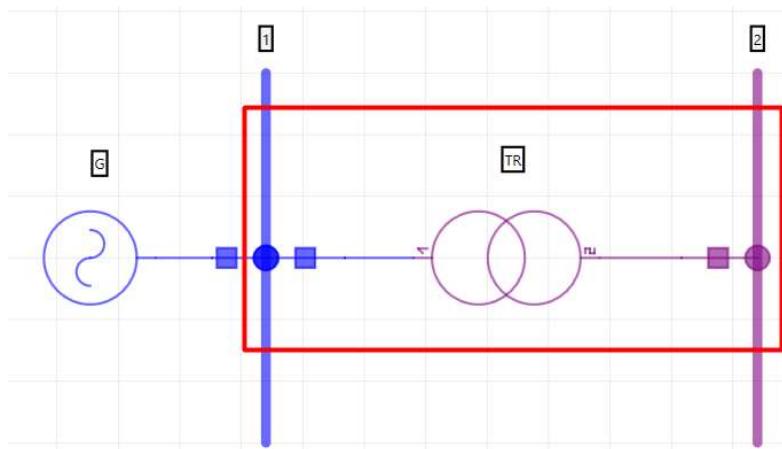
- U kartici „LF Analysis“ se unose radni parametri sinhronog generatora.
- U konkretnom slučaju, posmatrani generator igra ulogu balansnog generatora.

Tip	Parametri
SL	U, θ
PV	P, U
PQ	P, Q
PC	$P, \cos\varphi$

Dvonamotajni transformator

- U kartici „Parameters“ se unose naznačeni parametri transformatora uključujući prenosni odnos, naznačenu snagu i napon kratkog spoja.

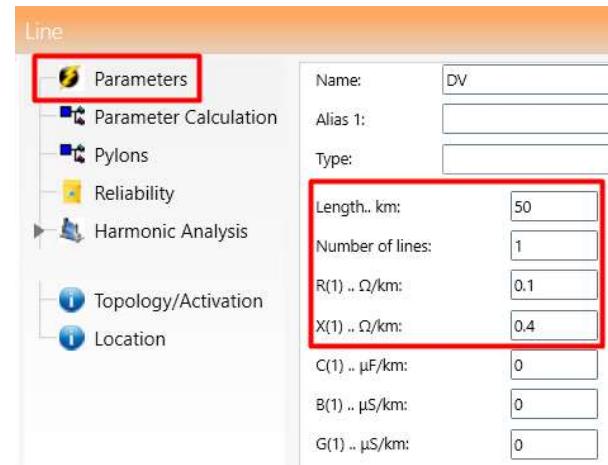
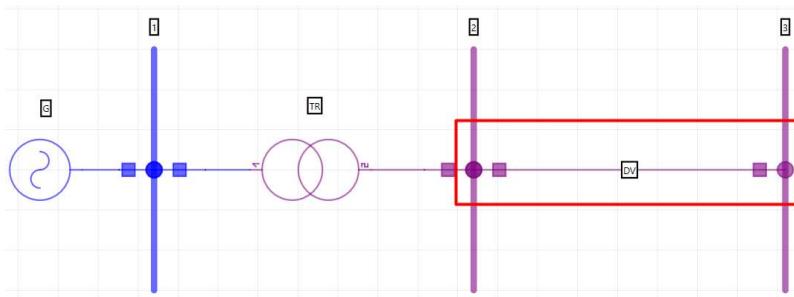

2W transformer

Parameters	Name: <input type="text" value="TR"/>
Limits	Alias 1: <input type="text"/>
Regulation	Type: <input type="text"/>
Earthing	Sr .. MVA: <input type="text" value="120"/>
Reliability	Un1 .. kV: <input type="text" value="15.75"/>
Harmonic Analysis	Ur1 .. kV: <input type="text" value="15.75"/>
Topology/Activation	URr(1) .. %: <input type="text" value="0"/>
Location	Ukr(1) .. %: <input type="text" value="10"/>
	X(1)/R(1) <input type="text" value="0"/>
	I0 .. %: <input type="text" value="0"/>
	P fe .. kW: <input type="text" value="0"/>
	Un2 .. kV: <input type="text" value="220"/>
	Ur2 .. kV: <input type="text" value="220"/>
	URr(0) .. %: <input type="text" value="0"/>
	Ukr(0) .. %: <input type="text" value="0"/>
	X(0)/R(0) <input type="text" value="0"/>
	UO1(0) .. %: <input type="text" value="0"/>
	UO2(0) .. %: <input type="text" value="0"/>

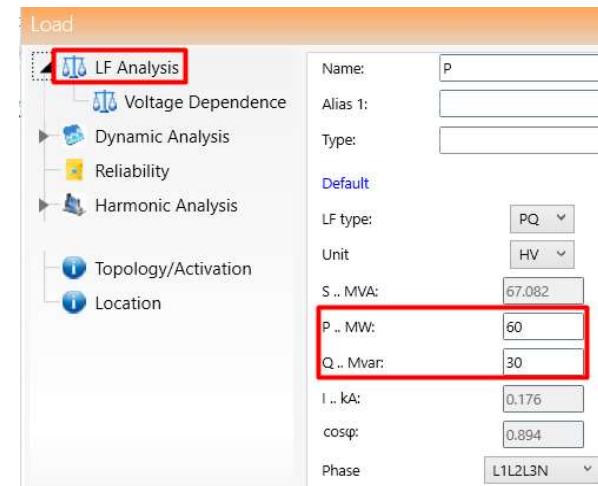
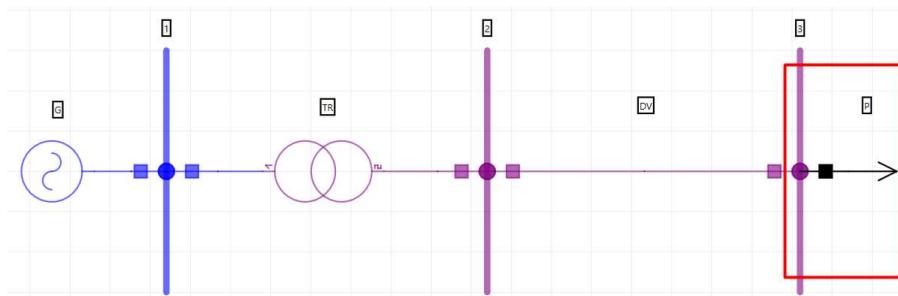
Dalekovod

- U kartici „Parameters“ se unose dužina dalekovoda, kao i električni parametri dalekovoda po jedinici dužine (podužna otpornost, reaktansa, kapacitivnost i odvodnost).

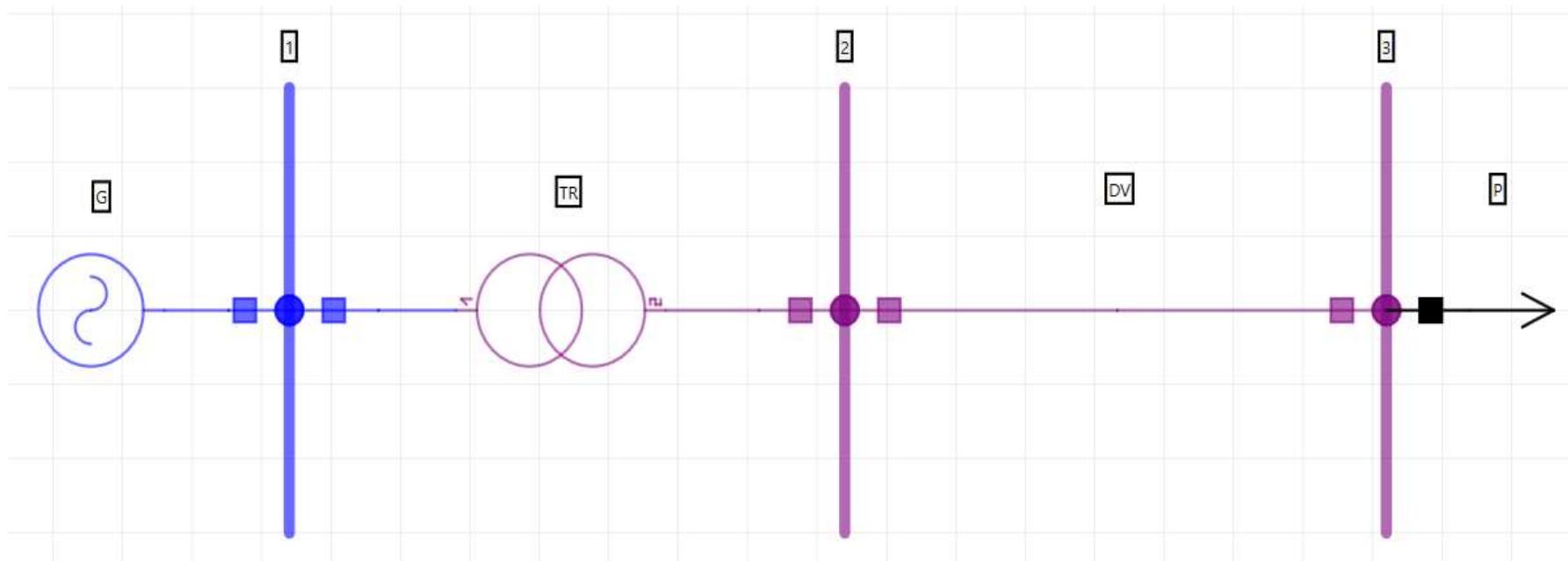

Potrošač

- U kartici „LF Analysis“ se unose aktivna i reaktivna snaga potrošača, ali ga je moguće zadati i na drugi način promjenom opcije „LF type“. Statičkom karakteristikom potrošača se može upravljati iz kartice „Voltage Dependence“.

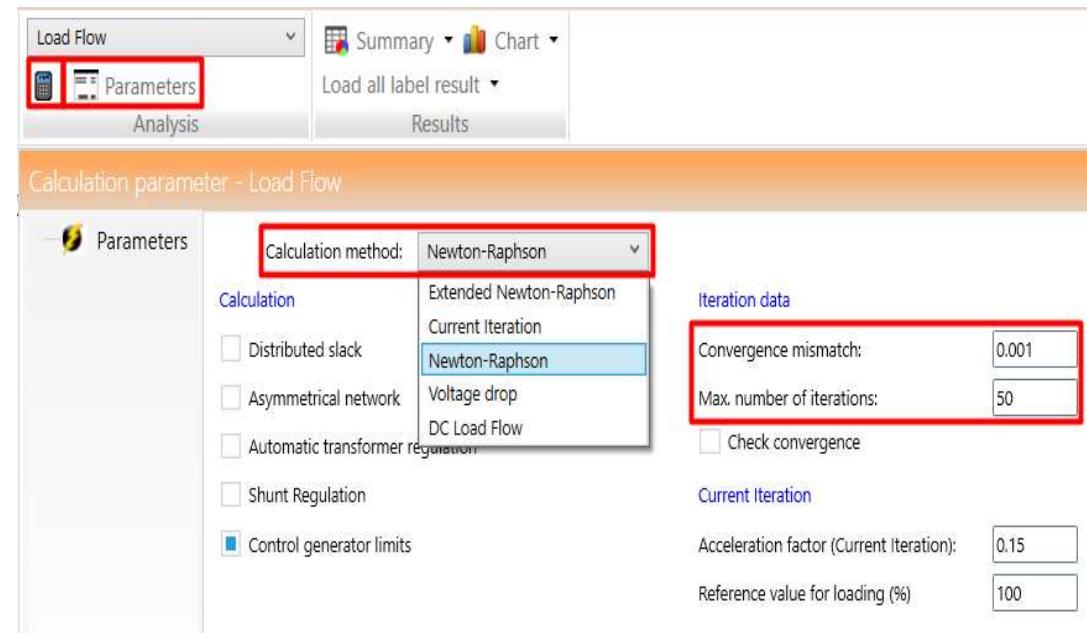

Potpuni model sistema

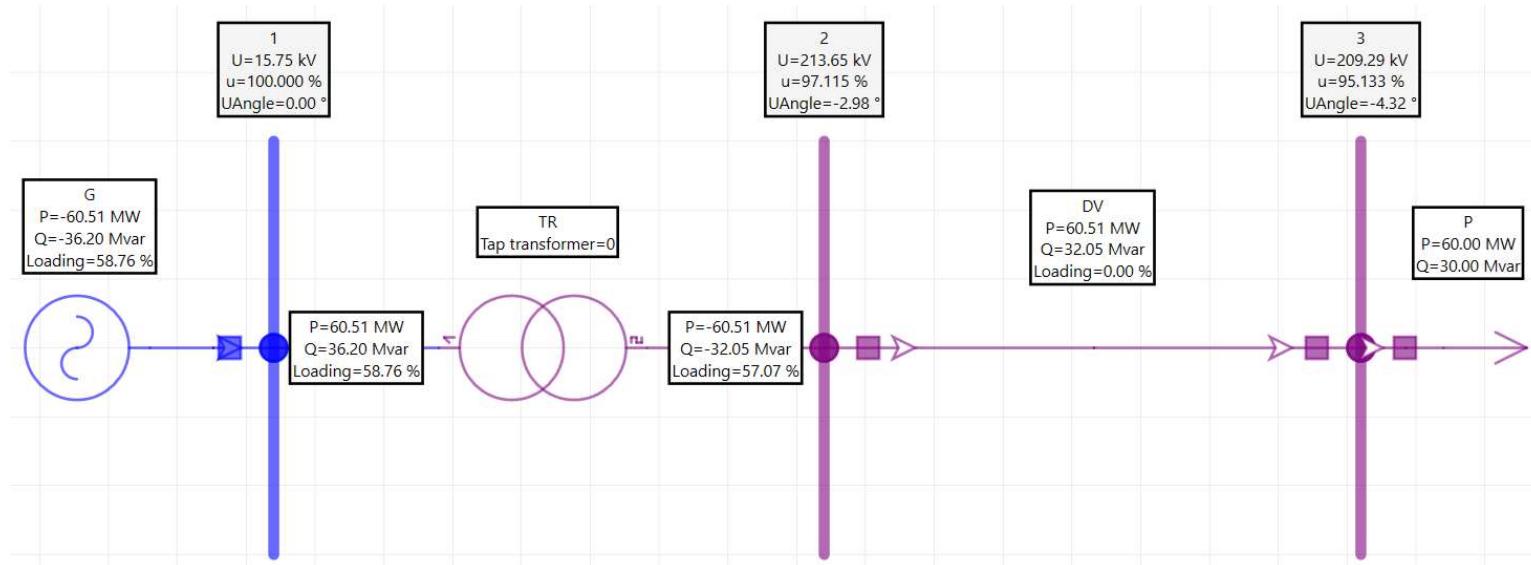
Parametri proračuna tokova snaga

- Parametri proračuna tokova snaga uključuju metod proračuna, toleranciju i broj iteracija potrebnih za konvergenciju. Nakon podešavanja, proračun se pokreće klikom na kalkulator.

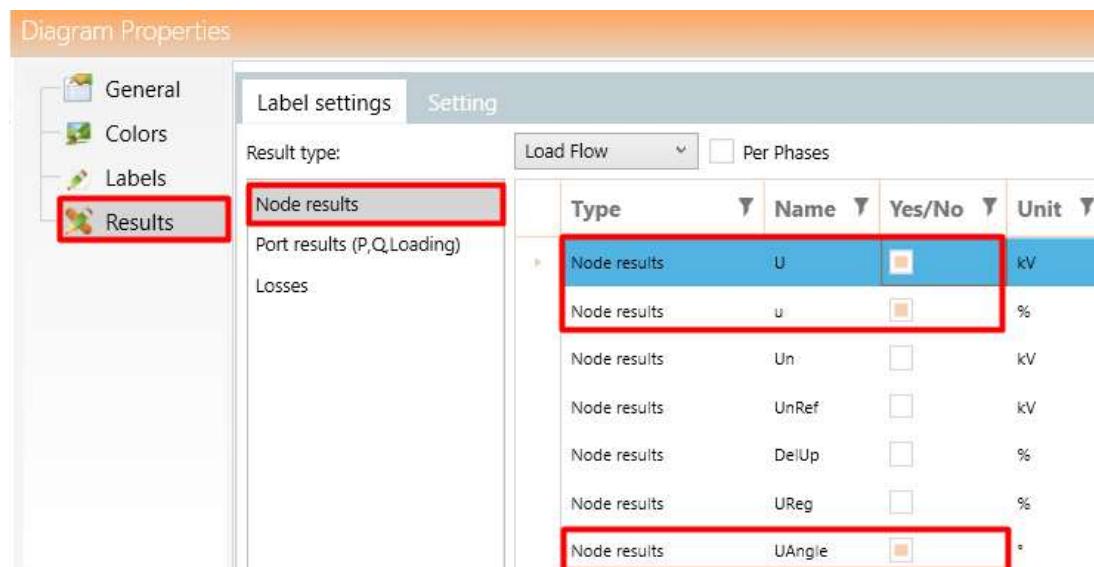
Rezultati proračuna tokova snaga

- Rezultati proračuna tokova snaga se prikazuju desnim klikom na prazan prostor i izborom opcije „Show results“.

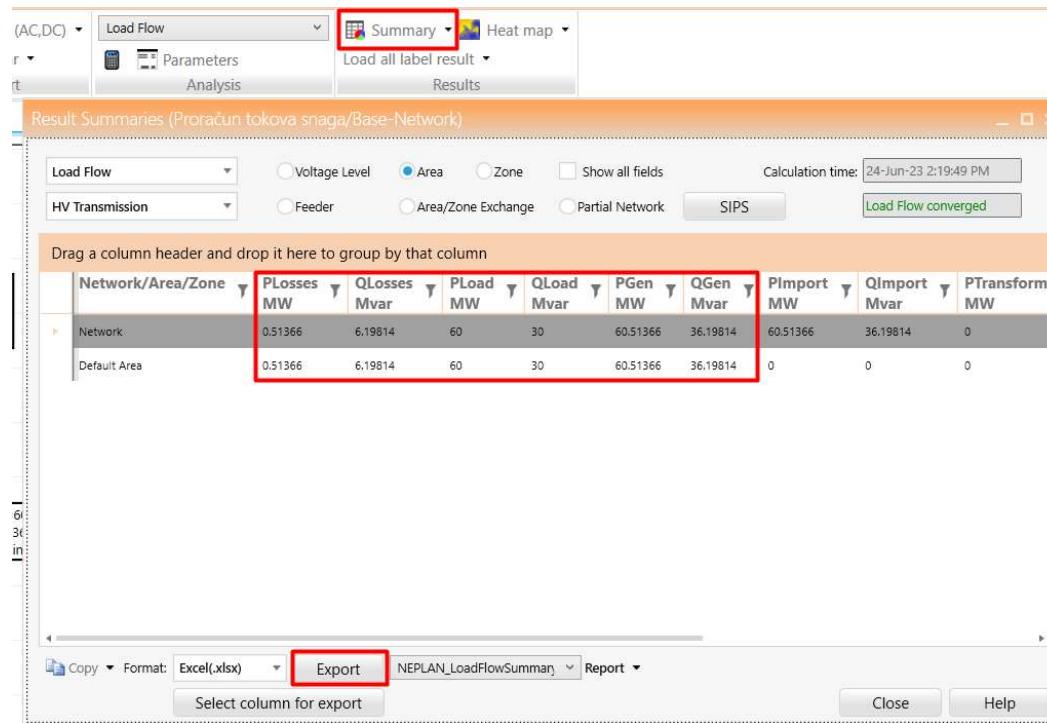
Rezultati proračuna tokova snaga

- Često osnovni rezultati ne sadrže sve informacije koje su nam potrebne. Podešavanja rezultata se sprovode u „Diagram properties/Results“ selektovanjem promjenljivih od interesa.

Rezultati proračuna tokova snaga

- Rezultatima je moguće pristupiti i u tabelarnoj formi.

The screenshot displays the 'Result Summaries' window from the NEPLAN software. The window title is 'Result Summaries (Proračun tokova snaga/Base-Network)'. The toolbar at the top includes options for 'Load Flow', 'Summary' (which is highlighted with a red box), 'Heat map', 'Parameters', 'Analysis', 'Results', 'SIPS', and 'Load Flow converged'. The main area contains a table with the following data:

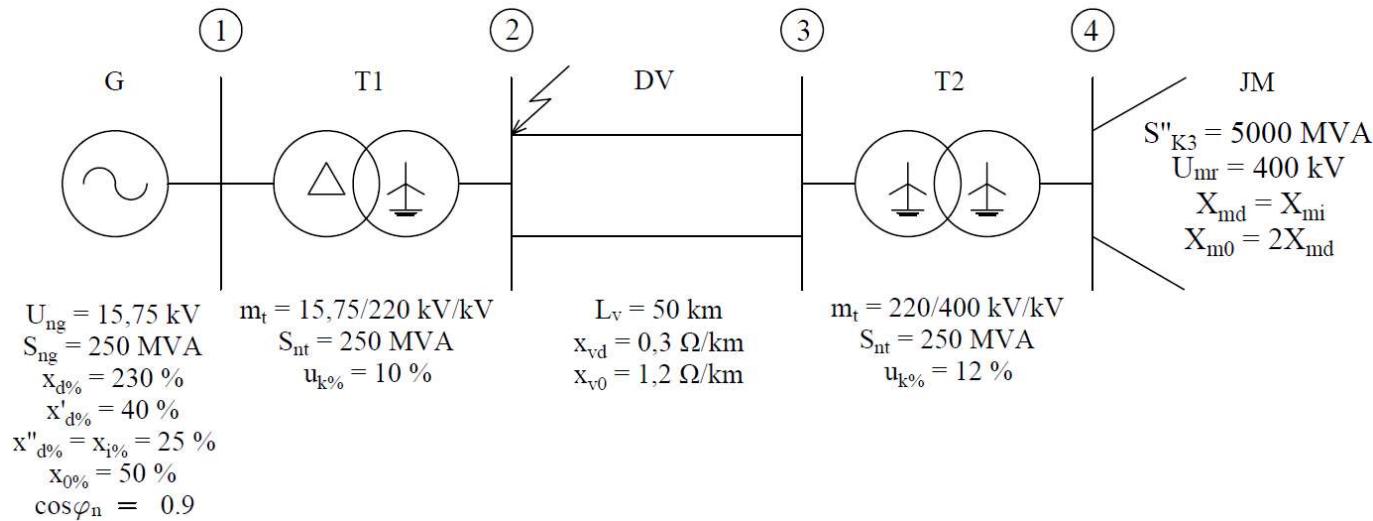
Network/Area/Zone	PLosses MW	QLosses Mvar	PLoad MW	QLoad Mvar	PGen MW	QGen Mvar	PImport MW	QImport Mvar	PTransform MW
Network	0.51366	6.19814	60	30	60.51366	36.19814	60.51366	36.19814	0
Default Area	0.51366	6.19814	60	30	60.51366	36.19814	0	0	0

At the bottom of the window, there are buttons for 'Copy', 'Format: Excel(.xlsx)', 'Export' (which is highlighted with a red box), 'Report', 'Select column for export', 'Close', and 'Help'.

Proračun kratkih spojeva

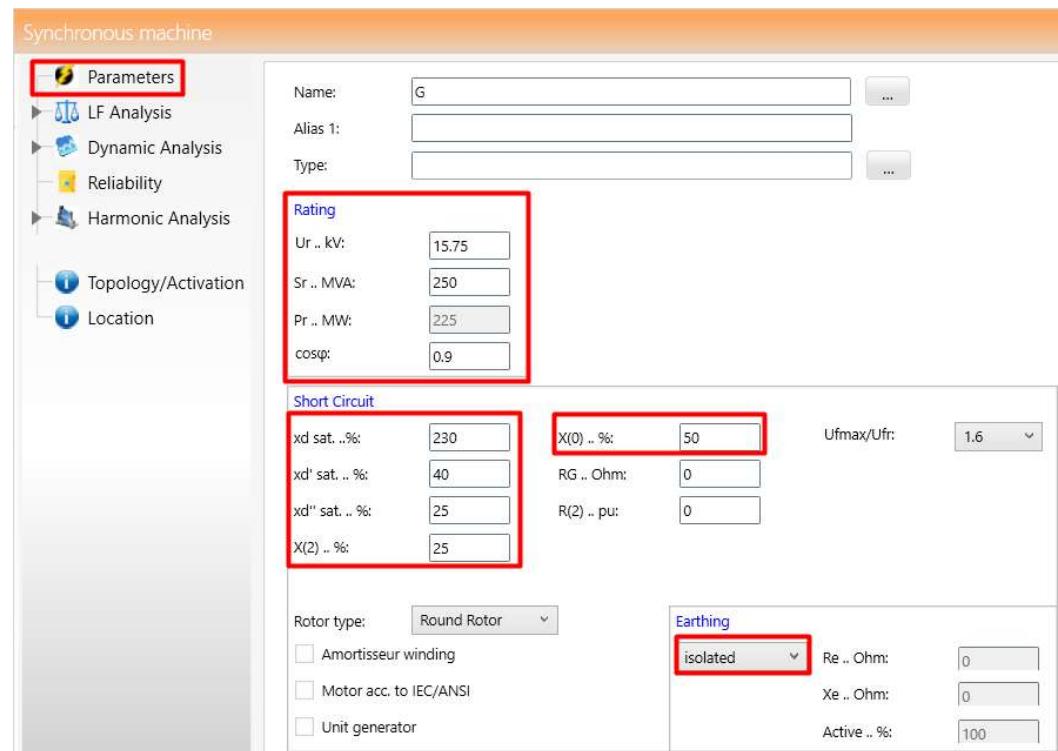
Zadatak

- Odrediti struju na mjestu kvara u slučaju jednopoljnog kratkog spoja na sabirnicama 2. Pretpostaviti da je u normalnom režimu generator predavao mreži aktivnu snagu od 200 MW pri nominalnom faktoru snage.

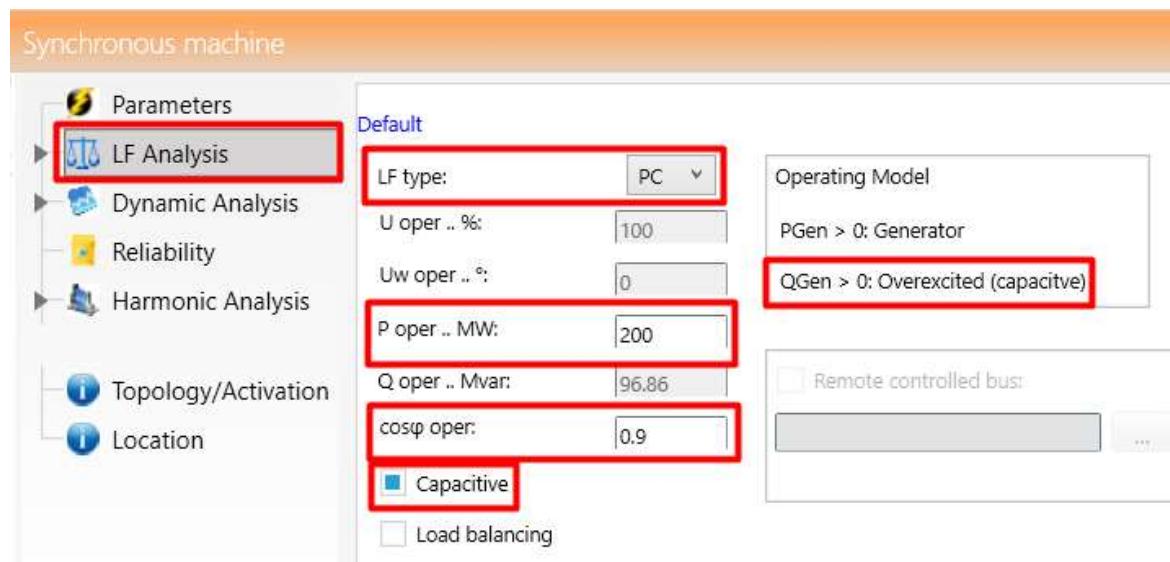
Sinhroni generator

- U kartici „Parameters“ se unose naznačeni parametri sinhronog generatora.
- Neophodno je definisati reaktanse sva tri redoslijeda za ustaljeni, tranzijentni i subtranzijentni period.
- Neophodno je definisati tip uzemljenja generatora.

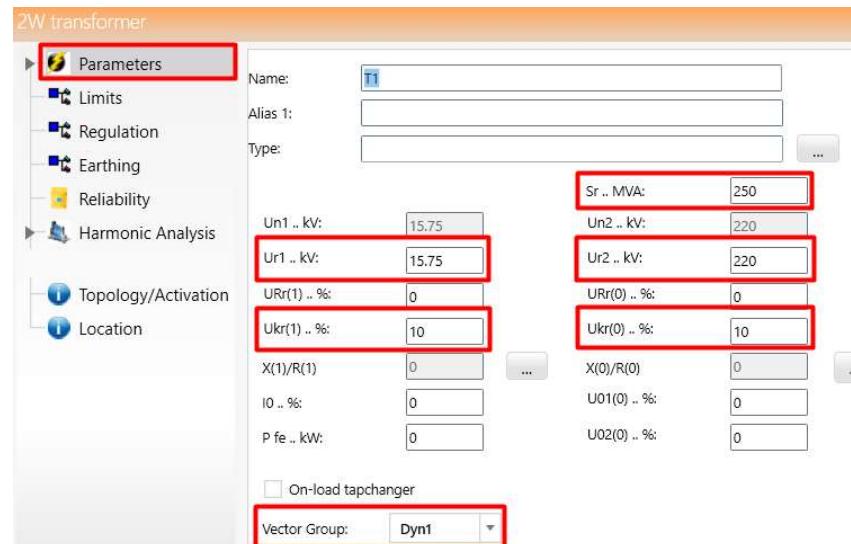
Sinhroni generator

- Kako se za inicijalizaciju proračuna kratkih spojeva koristi proračun tokova snaga, to je u kartici „LF Analysis“ neophodno definisati radne parametre generatora iz normalnog režima.

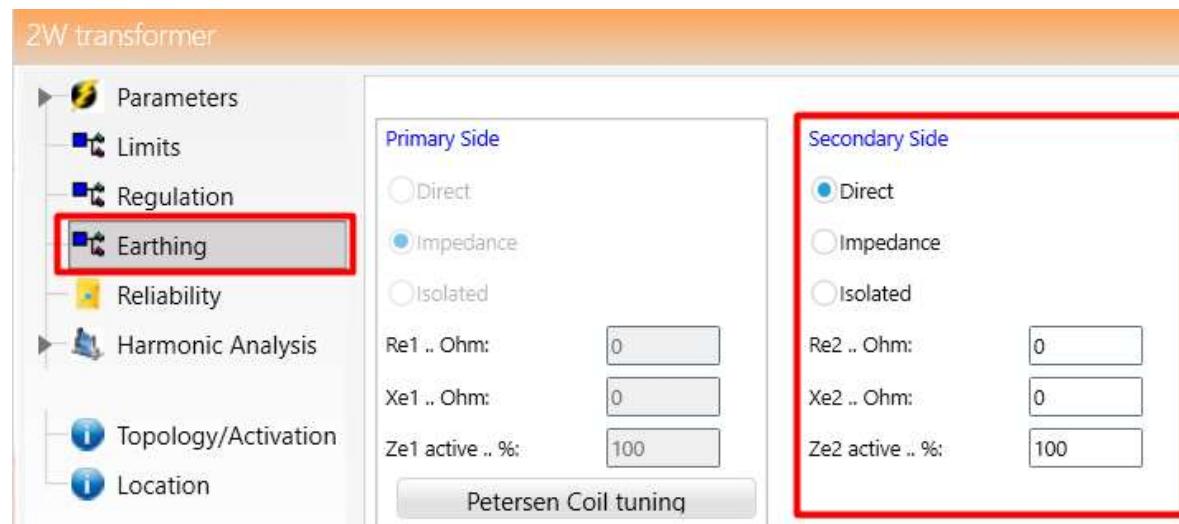
Blok transformator

- Transformatori se podešavaju na isti način kao za potrebe proračuna tokova snaga. Osim parametara direktnog redoslijeda, potrebno je definisati i parametre nultog redoslijeda, ali i spregu transformatora.

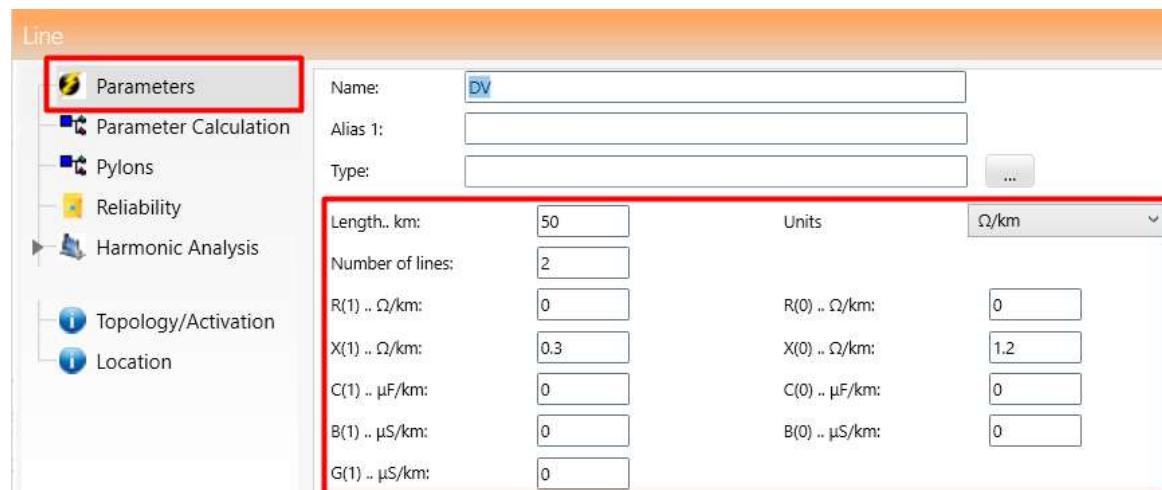
Blok transformator

- Važno je napomenuti da sprega „Dyn1“ ne definiše način uzemljenja sekundara, već podrazumijeva da samo postoji neutralni provodnik. Način uzemljenja zvjezdišta se definiše u kartici „Earthing“.

Dalekovod

- Vodovi se definišu na isti način kao i za potrebe proračuna tokova snaga, uz obavezu definisanja parametara nultog redoslijeda. Paralelni vodovi istih karakteristika se mogu tretirati podešavanjem parametra „Number of lines“. Ovo je moguće kada nije potrebno razmatrati uslove na pojedinačnim vodovima.

Mrežni transformator

- Mrežni transformator se podešava na isti način kao i blok transformator. Jedina razlika između blok i mrežnog transformatora u ovom slučaju je vektorska grupa.

2W transformer

Parameters

Name:	T2
Alias 1:	
Type:	
Un1 .. kV:	220
Ur1 .. kV:	220
URr(1) .. %:	0
Ukr(1) .. %:	12
X(1)/R(1)	0
I0 .. %:	0
P fe .. kW:	0
Sr .. MVA:	250
Un2 .. kV:	400
Ur2 .. kV:	400
URr(0) .. %:	0
Ukr(0) .. %:	12
X(0)/R(0)	0
UO1(0) .. %:	0
UO2(0) .. %:	0

On-load tapchanger

Vector Group: YNyn0

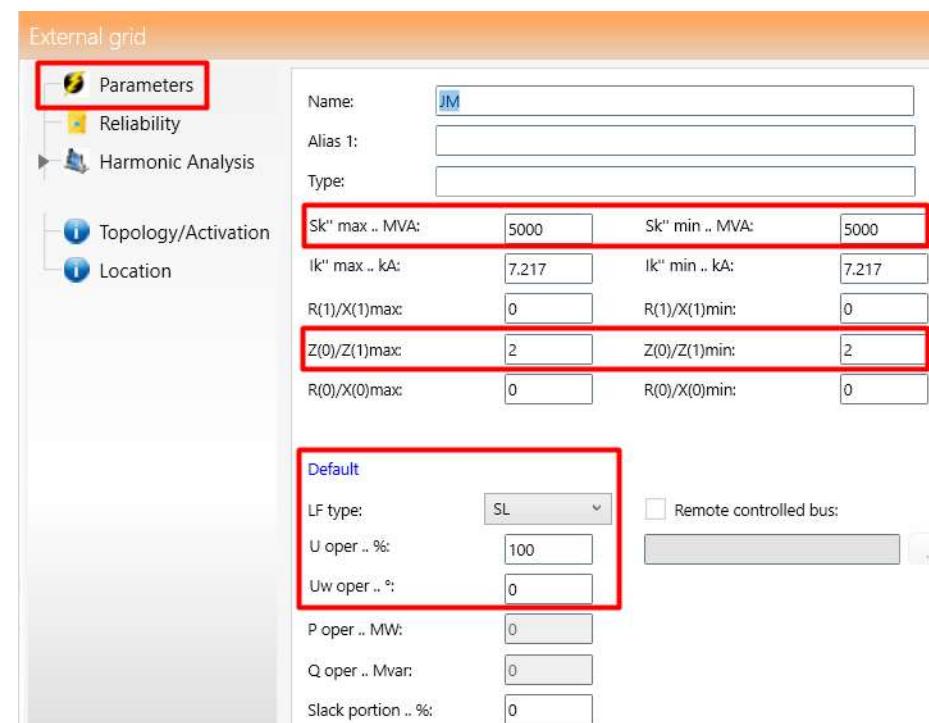
2W transformer

Parameters

Primary Side	Secondary Side
☒ Direct	☒ Direct
☐ Impedance	☐ Impedance
☐ Isolated	☐ Isolated
Re1 .. Ohm:	0
Xe1 .. Ohm:	0
Ze1 active .. %:	100
Petersen Coil tuning	

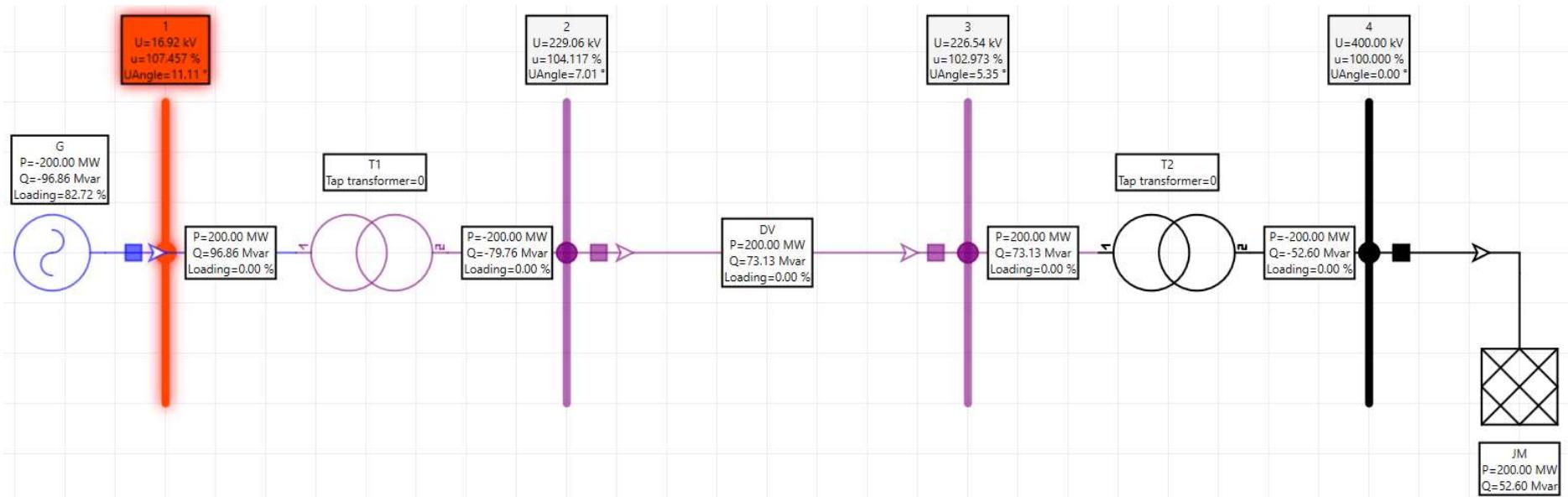
Jaka mreža

- Jaka mreža je predstavljena elementom „External grid“. Njeni parametri uključuju snagu tropolnog kratkog spoja i odnos impedansi nultog i direktnog redoslijeda. Takođe, jaka mreža igra ulogu balansnog generatora, pa je neophodno podesiti radne parametre iz normalnog radnog režima.

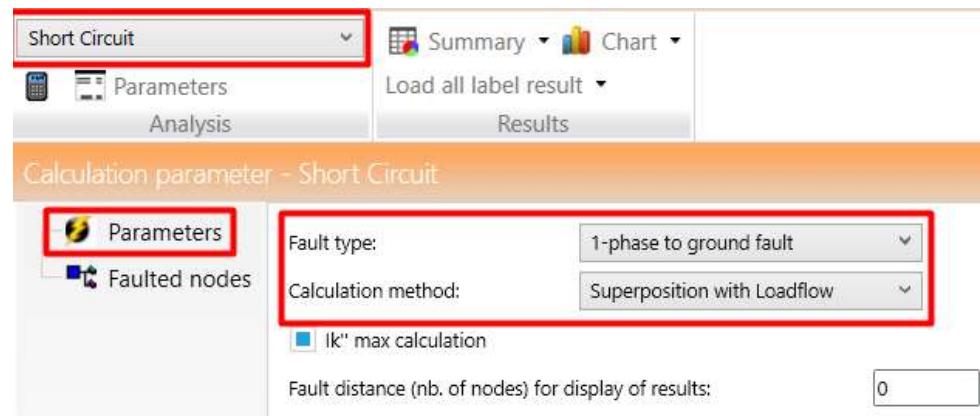
Rezultati proračuna tokova snaga

- Prije prelaska na proračun kratkih spojeva, savjetuje se pokretanje proračuna tokova snaga u cilju otklanjanja eventualnih grešaka u ulaznim podacima.

Parametri proračuna kratkih spojeva

- Parametri proračuna kratkih spojeva koje je neophodno definisati su tip kvara i metod proračuna. U konkretnom slučaju, tip kvara je jednopolni kratki spoj. Sa druge strane, za metod proračuna je izabran metod superpozicije koji se inicijalizuje proračunom tokova snaga, jer su poznati podaci iz normalnog radnog režima.

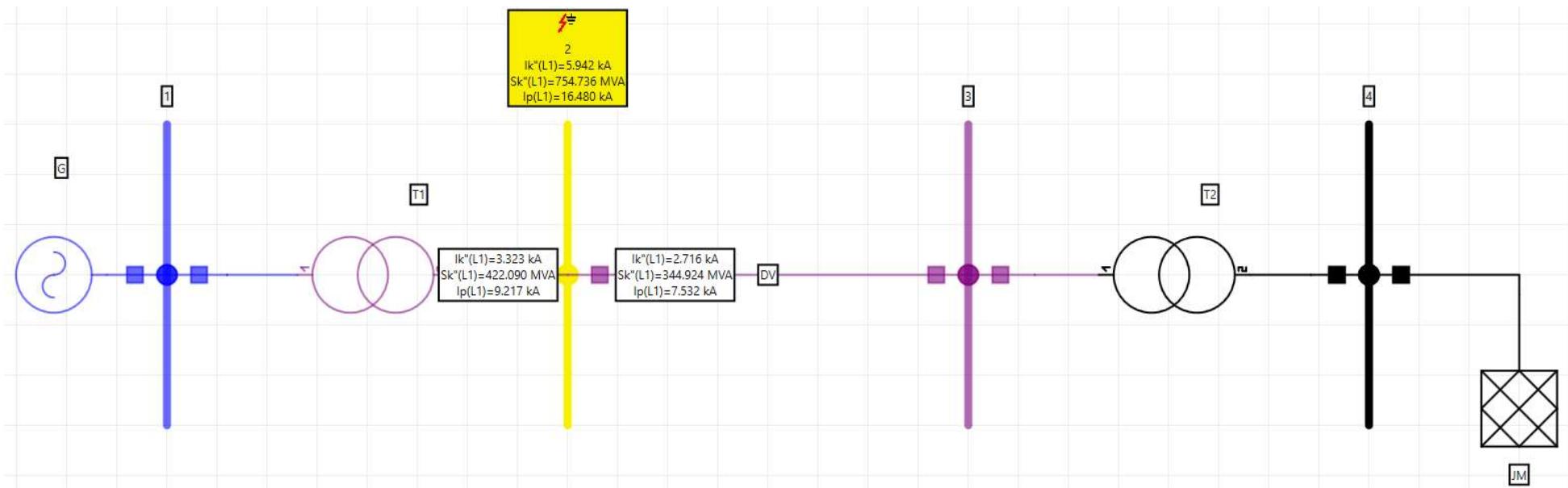
Parametri proračuna kratkih spojeva

- Nakon izbora osnovnih parametara proračuna, potrebno je definisati i mjesto (čvor) u kojem se desio kvar. U konkretnom slučaju, radi se o čvoru 2.
- U plaćenoj verziji je moguće analizirati kvarove na elementima.

Calculation parameter - Short Circuit				
		Name	Voltage kV	Area
	2	220	Default Area	
	3	220	Default Area	
	1	15.75	Default Area	
	4	400	Default Area	

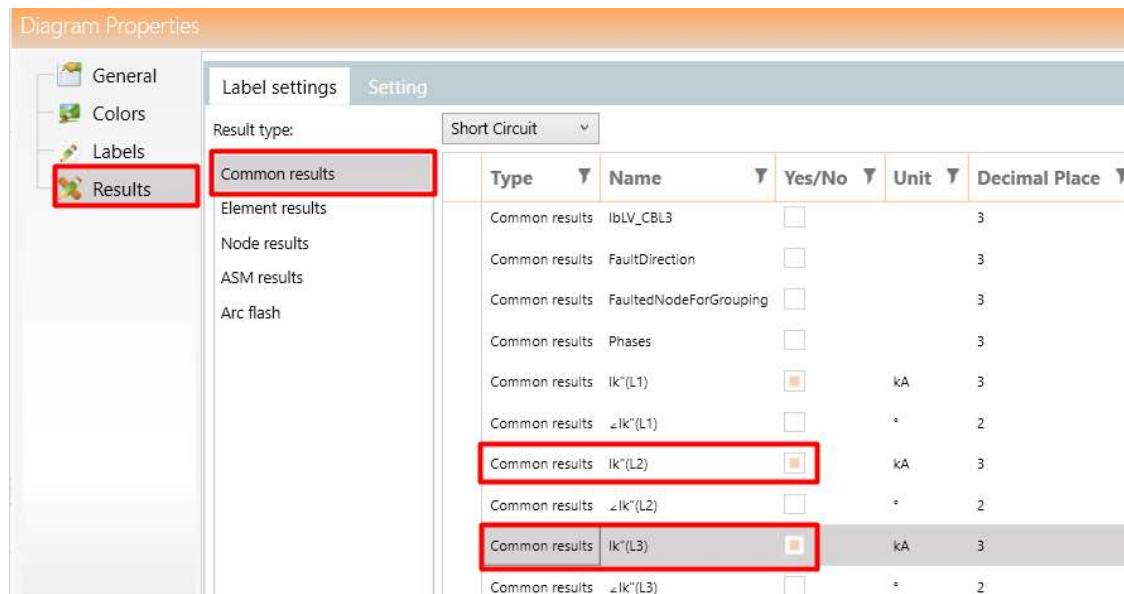
Rezultati proračuna kratkih spojeva

- Nakon pokretanja proračuna kratkih spojeva, osnovni rezultati uključuju struju i snagu na mjestu kvara, ali i doprinos struji na mjestu kvara sa strane generatora i sa strane jake mreže.

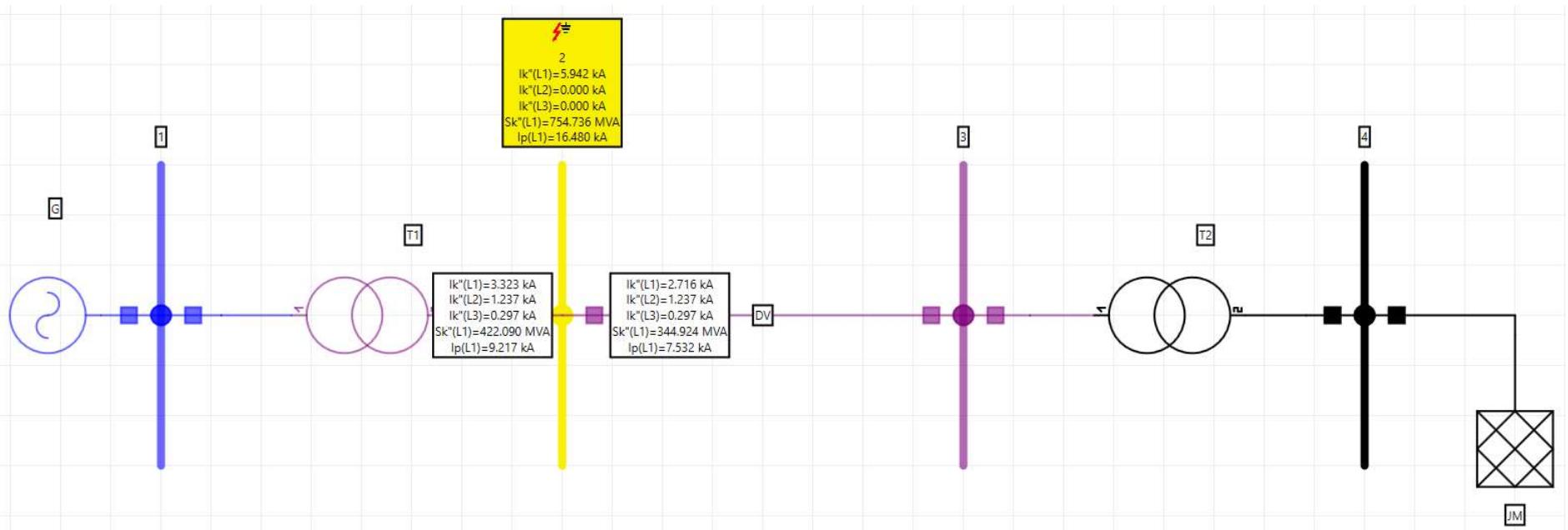
Rezultati proračuna kratkih spojeva

- Često postoji potreba za prikazivanjem veličina sve tri faze, što je moguće podešavanjem prikazanih rezultata u „Diagram Properties“.

Rezultati proračuna kratkih spojeva

- U konkretnom slučaju, sada su u rezultatima dostupne struje za vrijeme trajanja kvara u sve tri faze.

Rezultati proračuna kratkih spojeva

- Kao i u slučaju proračuna tokova snaga, rezultate je moguće prikazati i u tabelarnoj formi.

Element results (Proračun kratkih spojeva/Base-Network)

Short Circuit Statistics HV Transmission Show only values at fault location

Header Drag a column header and drop it here to group by that column

	Name	Un kV	FaultDistance	Ik"(L1) kA	$\angle Ik''(L1) ^\circ$	Sk"(L1) MVA	Ip(L1) kA	Idc(L1) kA	Ith(L1) kA	Ib(L1) kA	Ik(L1) kA
>	2	220	0	5.942	-82.39744	754.73576	16.48027	7.74024	6.64986	5.942	5.942
>	T1			3.3231	106.87194	422.09031	9.21669	4.32877	3.23715	0	
>	DV			2.71557	86.23442	344.92423	7.5317	3.53739	3.03907	2.71557	

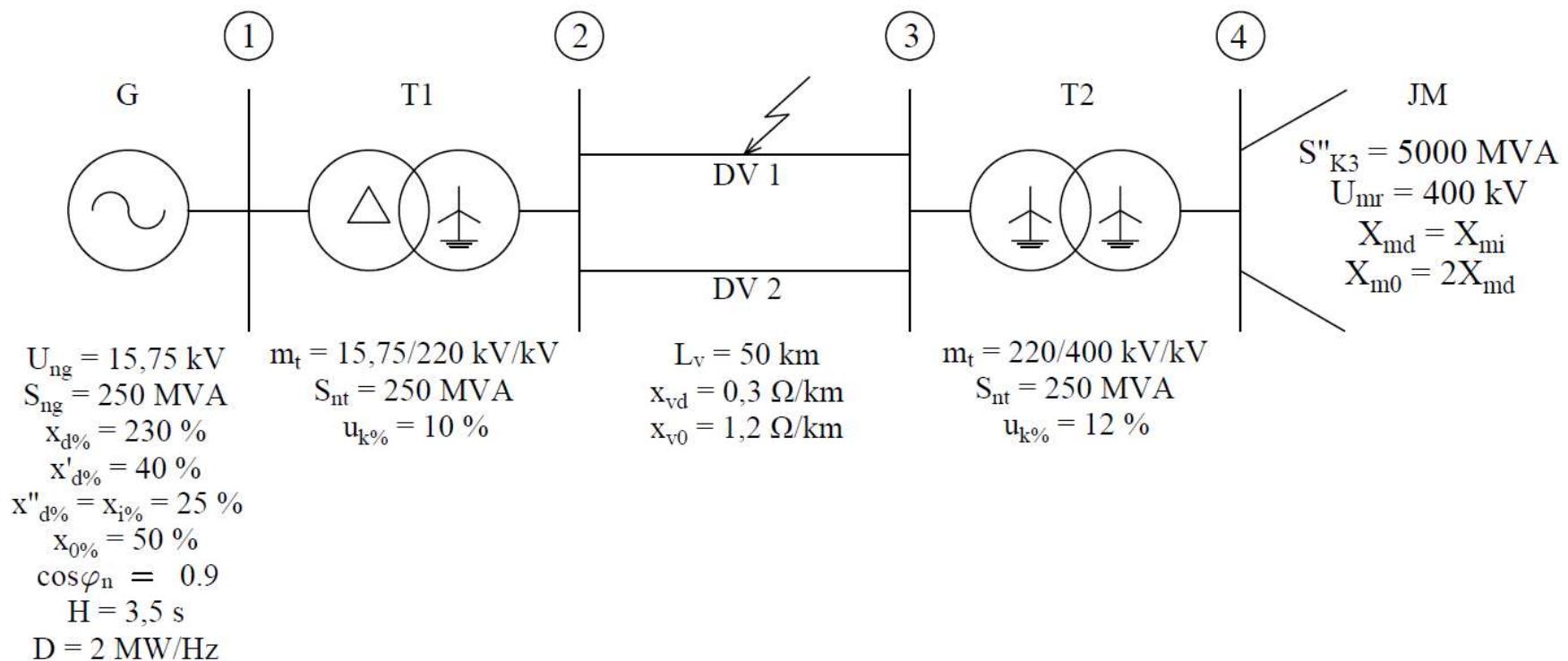
Copy Format: Excel(.xlsx) Export Report Select column for export Close Help

Dinamička simulacija

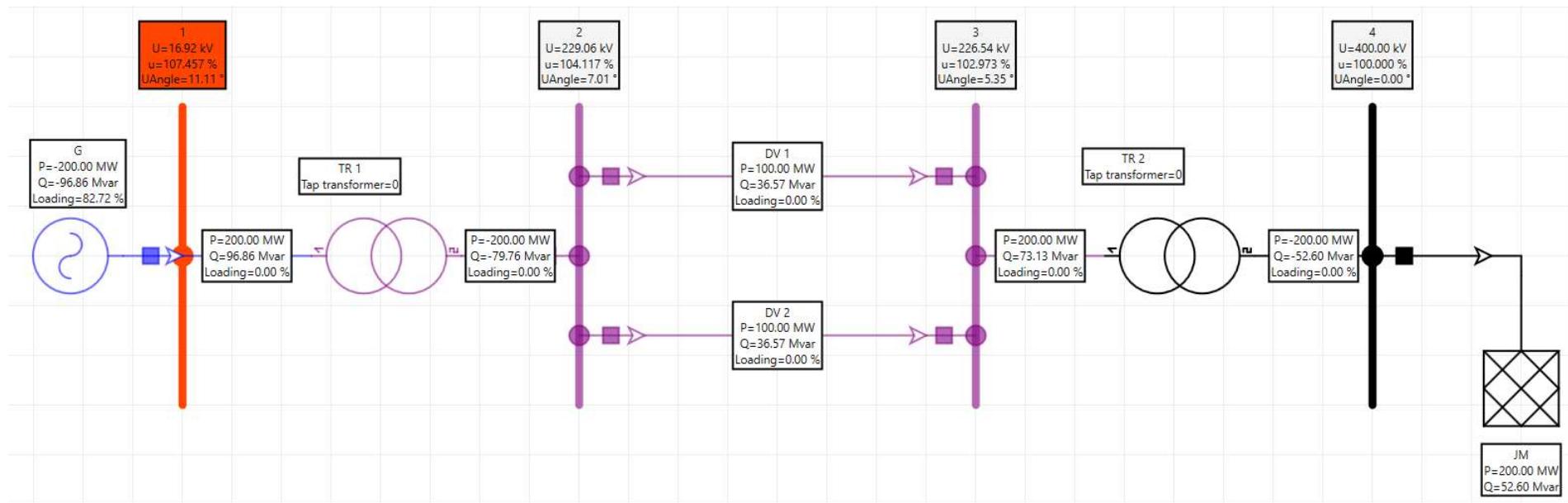
Zadatak

- Ispitati tranzijentnu stabilnost sistema čija je jednopolna šema prikazana na slici u slučaju tropolnog kratkog spoja na sredini jednog od dalekovoda.
- Prepostaviti da se vod u kvaru isključuje nakon 100 ms.
- Prije kvara, generator je predavao mreži aktivnu snagu od 200 MW pri nominalnom faktoru snage.

Zadatak

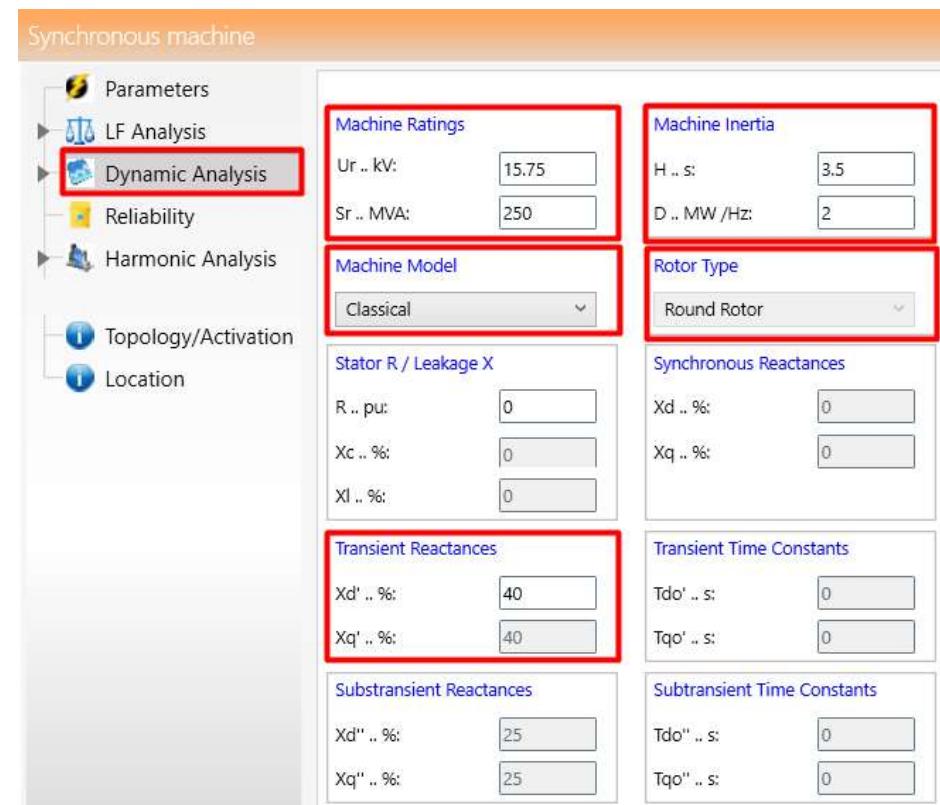

Model elektroenergetskog sistema

Model elektroenergetskog sistema

- Kao što se uočava, model cijelog sistema je isti kao u prethodnom zadatku.
- Dalekovode je potrebno predstaviti pomoću dva nezavisna elementa.
- Neophodno je definisati dinamičke parametre generatora u kartici „Dynamic Analysis“.

Model elektroenergetskog sistema

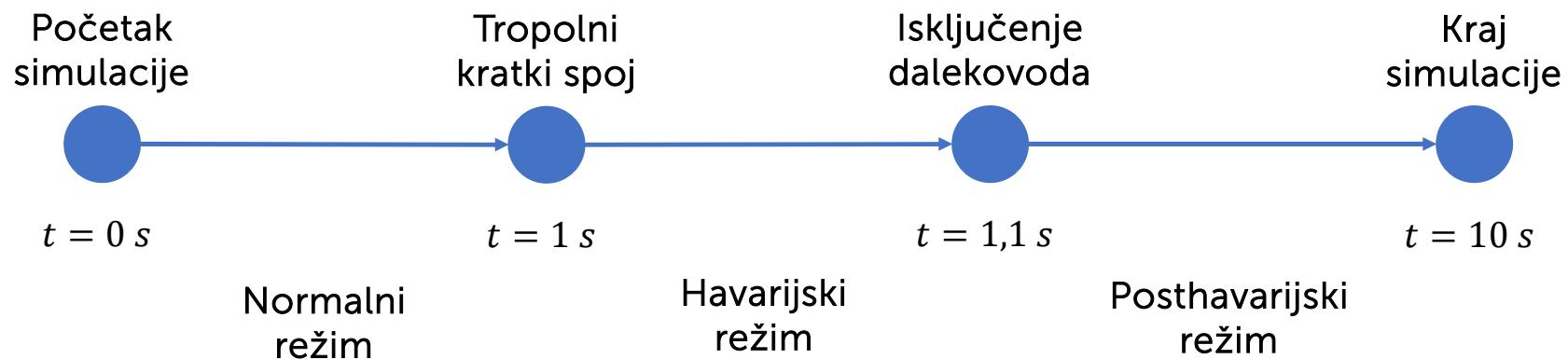
- Prilikom podešavanja dinamičkih parametara generatora, izabran je tzv. klasični model generatora (konstantna elektromotorna sila iza tranzijentne reaktanse). Precizniji modeli, kao što je subtranzijentni model, daju preciznije rezultate, ali ih karakteriše veća proračunska složenost.
- Za najpreciznije rezultate, potrebno je modelovati kompletne sisteme regulacije pobude i učestanosti sinhronih mašina. Ovi elementi se dodaju pomoću bloka „Regulator“ koji se povezuje sa sinhronom mašinom od interesa kroz karticu „Connection Frame“ u dinamičkim parametrima sinhrone mašine.

Formiranje slijeda događaja

- Kod analiza tranzijentne stabilnosti u NEPLAN-u, prvi korak predstavlja formiranje slijeda događaja koji su se desili u elektroenergetskom sistemu.
- Prije kvara, sistem se nalazio u normalnom radnom režimu.
- Sistem iz normalnog radnog režima izvodi tropolni kratki spoj na sredini jednog od dalekovoda.
- Dalekovod u kvaru se isključuje nakon 100 milisekundi.

Formiranje slijeda događaja

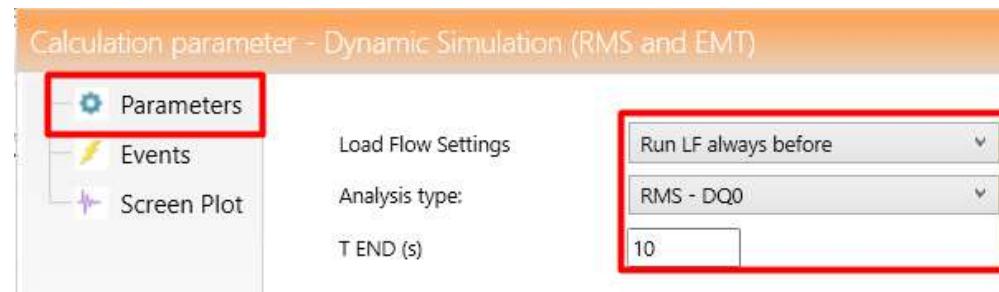
- Tada je slijed događaja koji je potrebno analizirati:

- U prethodnom slijedu je pretpostavljeno da normalni radni režim traje prvih 1 s simulacije kako bi se pokazalo da se sistem nalazi u stacionarnom stanju.

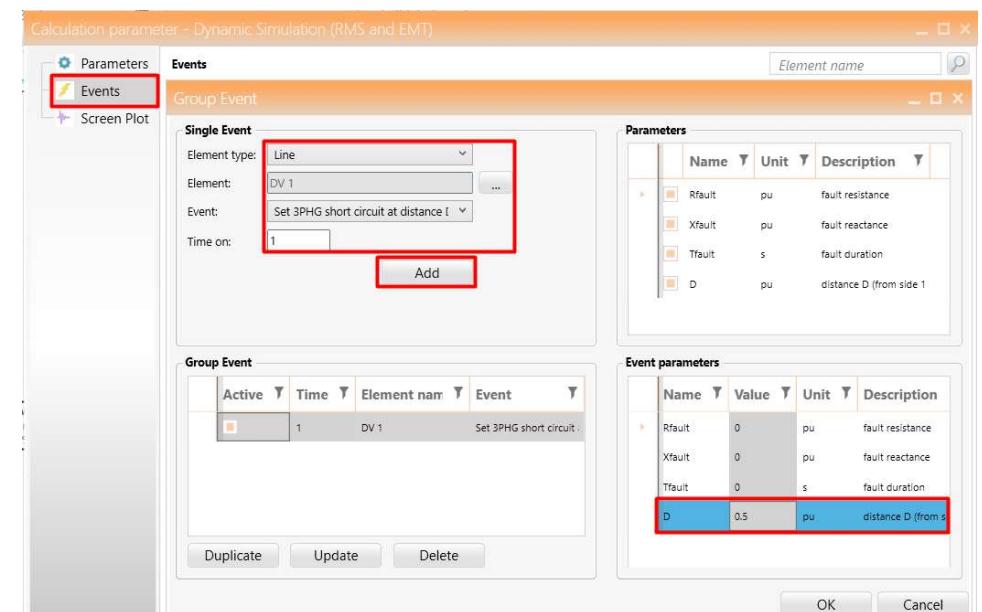
Parametri dinamičke simulacije

- Na samom početku, potrebno je definisati parametre dinamičke simulacije. Savjetuje se da se dinamička simulacija inicijalizuje proračunom tokova snaga opcijom „Run LF always before“. Vrijeme simulacije nije uvijek isto. Ako na osnovu vremenskih odziva nije moguće zaključiti ništa o stabilnosti sistema, potrebno je povećati vrijeme simulacije.

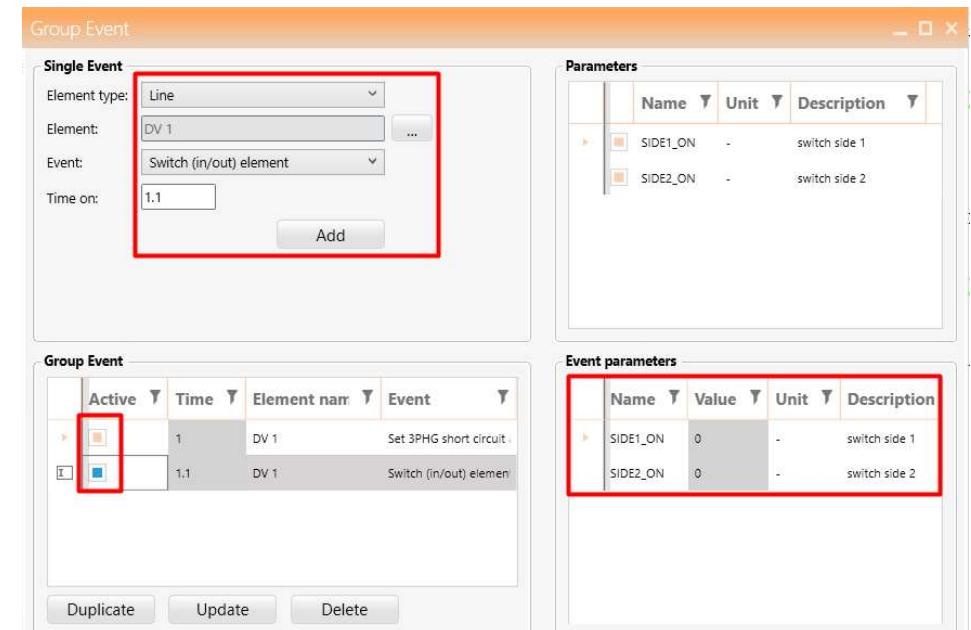
Podešavanje kratkog spoja

- Novi poremećaj se dodaje u kartici „Events“ klikom na „New“.
- U konkretnom slučaju, riječ je o tropolnom kratkom spoju (3PHG), na dalekovodu DV 1, koji se dešava u $t = 1 \text{ s}$.
- Nakon dodavanja kvara na dugme „Add“, može se podesiti udaljenost kvara od prvog čvora, koja u ovom slučaju iznosi 50% dužine.

Podešavanje isključenja dalekovoda

- Drugi događaj predstavlja isključenje dalekovoda DV 1 sa obje strane u $t = 1,1$ s.
- Nakon dodavanja događaja, moguće je podesiti različite kombinacije isključenja: isključenje s obje strane ($SIDE1\_ON = 0, SIDE2\_ON = 0$), isključenje sa prve strane ($SIDE1\_ON = 0, SIDE2\_ON = 1$) i slično.

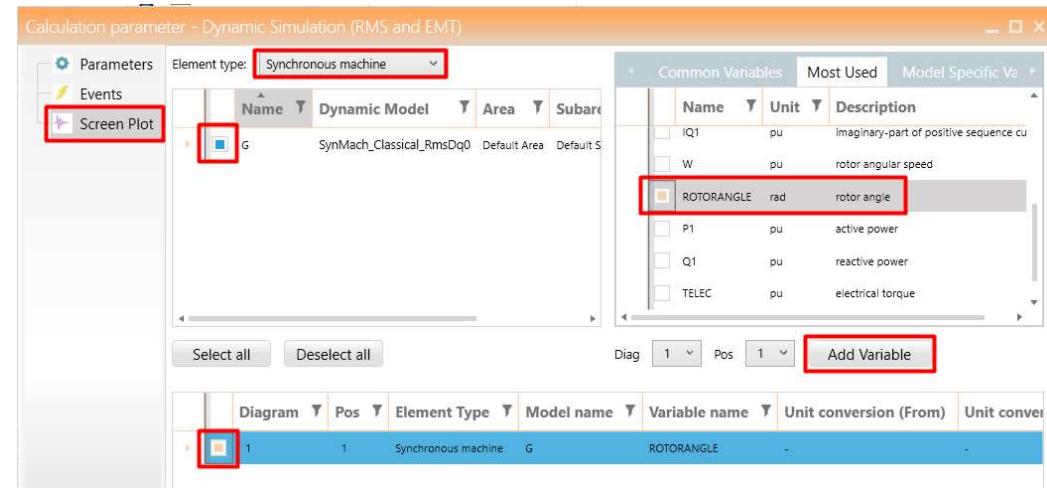
Aktivacija slijeda događaja

- Nakon podešavanja svih događaja, neophodno je aktivirati podešeni slijed događaja.

Izbor promjenljivih za prikaz

- Na samom kraju, neophodno je izabrati promjenljive koje će biti prikazane po završetku simulacije.
- Promjenljive se biraju iz kartice „Screen Plot”.
- Promjenljiva koja je najčešće korišćena u analizi stabilnosti je ugao rotora sinhronog generatora („ROTORANGLE”).

Rezultati dinamičke simulacije

- Pokretanjem dinamičke simulacije, otvara se novi prozor u kojem je prikazana vremenska promjena izabranih promjenljivih.
- U konkretnom slučaju, riječ je o uglu rotora na osnovu kojeg se može zaključiti da je posmatrani sistem stabilan za dati poremećaj.

